

TELEGRAFUL ROMÂN

Apare Marțea, Joi și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 45
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refușă. Articollu nepublicat nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl. rëndul cu litere garmond

„După anchetă.”

Ca totdeauna în trecut, când politica ungurească era pe cale să facă nedreptate naționalităților nemagiare din patrie, bătăranul politician magiar *Mocsáry Lajos* a cautat să-și spună cuvântul cumpetat și cuminte și acum, când prin proiectata reformă școlară se intenționează a ni-se da lovitura de moarte.

Fostul president al partidului kosuthist, dar' dat afară tocmai pentru concilianța manifestată totdeauna față de naționalitățile nemagiare din statul ungar, nu aprobă intențiunea guvernului de a magiarisa instrucțiunea în școlile populare, care, cu succes, se poate face numai în limba maternă a elevului, și nici nu așteaptă nici un rezultat real de la măsurile ce se vor lua în privința acestei, fie ele ori-cât de aspre.

Acestea sunt ideile fundamentale ale lui *Mocsáry Lajos*, pe cari și-le-a turnat într'un frumos articol, publicat sub titlul de sus la loc de frunte în „*Egyetértés*”, organul partidului kosuthist.

De sine înțeles, că redacțiunea numitului ziar nu se identifică cu părerile ilustrului scriitor, și publică articolul numai ca „*părere vrednică de luare aminte*”. *Mocsáry* va rămâne deci și de astădată, probabil, singur și isolat între Magiari cu părerile sale corecte și sănătoase, ceea-ce e numai de regretat. Cunoscut merită însă să fie părerile sale în cele mai largi cercuri, de aceea le publicăm și noi, după cum urmează:

„... În jurul cestiunii învățământului popular domnește o greșăla cardinală. Publicul judecă necorect ceea-ce preste tot se poate realiza prin învățământul popular, pe lângă în iluziuni când crede că pe aceea învățământului popular se poate face cu efect magiarisarea tuturor naționalităților nemagiare din patrie. Și tocmai scopul acesta e, care face, ca publicul să fie inclinat a atribui în general prea de tot mare însemnatate eficacității învățământului popular, să fie extrem de plainic a aduce pentru el ori-ce jertfe, în contul libertății individuale, în al respectării drepturilor și jertfe în bani.

Sub alte considerațiuni vine apreciată școala populară, și sub altele școala elementară, ale cărei patru clase absolvându-le baiatul trece în școala medie, și sub alte considerațiuni de cât școala rurală (sătésca), în care împreună cu școala de repetiție poporul de la sate, simplu și sărac, își capătă întreaga lui știință.

Școala elementară formeză, în tot cazul, începutul întregii carieri școlare, prin care școlariul intră în clasa cultă; clasa aceasta are necondiționat lipsă de cunoșterea limbii statului. E foarte plausibilă deci aserțiunea dlui ministru *Berszevicsy*, că statul e nu numai îndreptățit, dar' și datoriu, chiar în scopul binelui naționalităților, să facă a ti mai cu efect învățarea limbii magiare.

Nu mai într'atâta nu ar procede însă corect, dacă din acesta și-ar făuri pretext de a forța cu ori-ce preț („*tüzzel-vassal*”) învățarea limbii magiare în toate școlile populare, cari servesc tot-

odată și ca școle elementare, deoarece în scopul binelui lor propriu, sigur că naționalitățile se vor îngriji ele insele, ca tinerimea lor să nu fie lipsită de unul dintre mijlocele principale întru afirmarea ei („*boldogulás*”) în viață. A fost foarte plausibilă deci aserțiunea aceea a arhierilor naționalităților, că se îngrijesc din destul și ei înșiși de instruirea suficientă a limbii magiare.

Altceum trebuie apreciată cestiunea cu privire la școala populară rurală de șese clase. Pe acestea încă le cercețază, în percente relativ mici, copiii de ai onorațiilor rurale, destinați a fi trimiși apoi la școle mai superioare, dar' marea majoritate preponderantă o formeză elevi de aceea, cari vin sub considerațiuni de tot altele. La milioanele acestora situația e de așa, că — așa cred — nu zic mult dacă socotesc la 10% numărul celor cari peste tot au ceva folos din cercetarea școlei.

Trebuie cunoscut poporul simplu de la sate și referințele lui de trai. Drept, că în școle toți elevii învață, așa cum învață, a ceti și scrie. Priviască însă în jur ori-cine și spună-mi: află în sat atâția cărțurari, câți se de 10% la numărul populațiunii acelu sat? Cărțurari de aceea, cari se fie în stare să cetiască și să înțeleagă scrisoarea căpătată de la feciorul din cătanie, să fie în stare să scrie epistolă și ei, cari se fie în stare, ca în sărbători, ori în zile de érnă ori ploioase să cetiască ceva de prin vre-o gazetă redactată conform priceperii lor, cari se fie în stare a calcula cât li-se vine din prețul lucrului luat cu ruptul, etc? La jumătate din numărul total al școlarilor rurali, la partea femeiescă, cărțuraria această de 10% se învârtie în cerc încă și mai restrîns; ea se estinde de regula numai până acolo, că știu să se rîge din carte. La ceilalți învățarea din școală nu are pentru viață nici un rezultat; îndată ce încetază de a cerceta școala, întregă știința le evaporază, dispare fără a lăsa ceva urmă; dispare, întâiu pentru-că au fost elevi slabi, deci în general au făcut puțin progres, a doua, din cauză că în urma ocupațiunilor și a săraciei peste tot nu ajung în situația aceea și nu dispun de mijlocele necesare, pentru-ca aceea ce au învățat în școală se eserceze în viață. Astfel e realitatea; nu o pot ilustra pe larg în cadrele unui articol de ziar, dar' mă provoc la toți aceia cari cunosc referințele poporului de rënd, să spună: am drept, ori nu?

Faptul acesta ar trebui considerat deci ca țesă cardinală, din care mănecând ar trebui să se facă constatarea, că ce rezultate se pot aștepta cu privire la magiarisarea poporului nemagiar cu ajutorul învățământului popular? Dacă abia la 10% din masele poporului are ceva rezultat instrucțiunea populară peste tot, sigur că nici în privința magiarisării nu se va arăta vr'un rezultat la mai mulți de cât tot numai 10%. Se va zice dór' că „și acesta e ceva, ba chiar rezultat de mare preț”. Rezultat însă nu e acela, că pe acele 10% de Români și Slovaci i-am fi metamorfozat dór' în Magiari; nu am câștigat cu el alt-ceva, de cât că am produs 10% de Români și Slovaci, cari bolborosesc ceva ungurește („*ügy a hogy magyarul*

tudó”), și e întrebarea apoi, că merită bre rezultatul acesta jertfele aduse pentru el?

Nici nu reflectez deocamdată la estravanțele acelea, răsunate în anchetă, și încă de pe buzele unor persoane distinse, de pildă: că trebuie decretată ca limbă de propunere limba magiară în toate școlile populare, că trebuie statificat întreg învățământul popular și că spre acest scop „trebuie să fie bani”, — căci toate acestea, cum și vocile de presă în acest sens, nu sunt alt-ceva pe cat posare, lăcitare pentru premiul patriotismului, ci mă restrîng numai la conținutul relativ moderat al proiectului ministrului. Chiar și acest proiect moderat taie așa adânc în dreptul acela al naționalităților, pe care și însuși dl ministru afirmă că voeste să l'erube, că adecă nimenea să nu le conturbe în conservarea naționalității lor; așa adânc taie în drepturile legale autonome ale confesiunilor, așa mult espune naționalitățile și confesiunile la continue șicanări, și dă drept așa de discreționar tuturor feliurilor de bazaconi, restabilește în așa mare grad acel mârșav așa zis „*Prakerei*” birocratic, care făcuse să fie atât de urgisit absolutismul, în cât de sute de ori stricăm mai mult acelei „amalgamisări naționale”, acelei „înțelegeri” (*egymást megértésnek*) accentuate cu mare emiasă, de cât îi ajutam prin aceea, că am învățat pe copiii naționalităților să bolborosască (*elgagyogni*) câte-o poesi-óră patriotică magiară, că am învățat pe amintitele 10% să știe cât de cât ceti și scrie ungurește, ori chiar și să și tortureze limba vorbind limba magiară (a magyar nyelvet beszédben is keréketörni).

Cu astfel de înțelepciune legislatorică nu consolidăm (nem forrasztjuk össze) națiunea, ci slăbim chituzat prin împreunaviețuirea de o miă de ani. Nu în limbă, ci în alipirea cătră patrie se ne înțelegem unii pe alți (nem nyelvdben, hanem a hazához való ragaszkodásban „*értünk meg egymást*” — sic!). Cea dintâru nu e alt-ceva, de cât halucinatie, ceastalaltă însă e foarte posibilă; chiar numai atâta se recere, ca să nu nedreptățim pe nimenea (ne bántuk senkit), ci se nisum într'acolo, ca toți civii națiunei magiare politice (politice deci, nu etnice. — *ked. T. K.*) să se mărturisască cu drag fii ai patriei acestora.

Tot atât de corecte și isvorâte din cel mai curat patriotism sunt apoi și vederile pe cari le espune dl *Mocsáry Lajos* într'un al doilea articol, publicat în numărul de Vineri al ziarului numit. În acest articol le spune și mai clar compatrioților magiari, că politică sănătoasă ungurească este aceea, de a nu supăra pe nimeni, de a respecta libertatea personală a fie-căruia, de a nu ataca limba și religia nimănui, de a măsura fie-căruia cu egală măsură, nu numai sarcinile, ci și favorurile pe cari le acórdă statul. Le spune, că magiarisarea tuturor cetățenilor magiari e o utopie, după care înzadar alărgă șovinismul unguresc, căci se face încercarea a se magiarisa popóre la cari e dezvoltată bine conștiința națională, prin urmare nu pot fi desnaționalisate.

Vom da în întregime și acest al doilea articol.

Cine strică bunaînțelegere?

E lucru vechiu și bine știut, că o parte a presei magiare, condusă de Evrei, își găsește împlinirea chiamării în așitarea opiniei publice ungurești în contra naționalităților nemagiare din patrie, pe cari, dacă ar pute, le-ar înghiți într'o lingură de apă. Agitația cea mai îndrăsnită se face la noi pe tema această, fără ca procurorii de stat să sară cu grăbirea cu care sar asupra ziarelor nemagiare, pentru a aduce la reson pe cei vinovați. Lăsați în voce liberă, li-a mers apoi îndrăsnia atât de cearpe, în cât chiar și Magiarii veritabili și de omenie încep să se scandalizeze de aceea ce fac. Tote relele le-au cerut asupra noastră, a popórelor nemagiare din patrie, pentru-ca se ne vadă odată magiarisate, și numai aceea mai resteză, să propună guvernului să facă lege, că cel-ce într'un șir anumit de ani nu învață ori trăștie perfect ungurește, vine împușcat și nu înșapă. Și durere, sunt mulți gazetarii magiari, cari sunt conduși de astel de idei scrințite. La adresa acestora scrie ziarul mai cumpetat la vorbă „*Az Ujság*”, în numărul din Joi trecută, următoarele:

„... Nu avem interes mai mare național de cât întărirea magiarismului, și nu există prostie mai supărătoasă de cât aceea, care compromite magiarisarea justă și înțeleptă. După-că statul ungar, cum dovedește și reforma învățământului popular, își dă silințe să facă, după putință, ca cu privire la cetățenii de limbi străine ai statului ungar limba magiară de stat să fie dorită și accesibilă, — vine supărătoasă prostie, cu mare alaiu patriotic, și începe să strige, că asta încă nu e nimica, ca statul ungar e laș, că ar trebui să se repezască asupra naționalităților și să le constrîngă să se magiariseze, și așa mai departe. Și se găsește organ de publicitate, tórtelăpit, și astfel cu influință asupra opiniei publice, care paradează și cu ne mai pomenita imaturitate verde, că statul trebuie să ridice asile de copii, cu îngrijitoare numai magiare, în fie-care sat, și atunci odată se magiarisează, jucându-se, fie-care copil sub șese ani, și în scurtă vreme fereă întregă. De aceea însă, că copiii sub șese ani nu au trebuință de cât de 50—60 cuvinte, cari formează întreaga lui comóră limbistică, și ca de la țapele din asile abia pot să învețe 25—30 cuvinte magiare, că cunoșterea limbii la copii cei mici e ceva efemer, o nimonicie schimbătoare de azi pe mâne, pentru-că ajungând în vârsta de a înțelege limba, uită pentru totdeauna limba învățată, care pierie în curând, iară să lase urme: de toate aceste deci, și de multe alte o sută de greutăți, nu se ține cont de loc la fabricarea astorfel de cuminteni, menite să facă statului infruntare. Naționalitățile apoi de regulă de aceste lucruri se mănăie în mod atât de sălbatic, în cât alarmează Europa cu știrea despre politica noastră scandalosă de janiceri, și tocmai în ciuda nu vreau să învețe ungurește. Inșă nu naționalitățile ar trebui să se mănăie pentru astel de ungurisiră, ci noi, Magiarii. Pentru-că numai nouă ne sarica...”

Hotărât! Și tocmai de aceea, Magiarii cei cu minte n'ar trebui să lase, ca să se facă nedreptăți cetățenilor nemagiar, și chiar să se calce în picioare legi fundamentale, lor favorabile, numai de dragul celor ce propagă „supărătoasă prostie” prin colónele răbdării ale presei magiare. Pentru-că cei-ce lăcitază și supralicitază în patriotism, numai ca să și facă trebșorele, nu vor fi nici-odată mulțamiți cu rezultatele obținute pe terenul magiarisării!

Și ne gândim, că ce nefericire mare ar fi pentru acești oameni, dacă n'ar avea de imblătit tema acésta, pentru-că atunci ar trebui să piară de tóme. Apăsarea naționalităților este însă astăzi pentru ei isvor de bun câștig. Și ei îl știu exploata. *Din a cui vină? Mediteze asupra întrebării confrății de la „Az Ujság“.*

Jubileul „Familiei“.

Oradea-mare, 10 Iunie n.

Am rămas încântat de felul cum a decurs aici ieri jubileul revistei „Familia“ și al directorului ei, academicianul *Iosif Vulcan*. Vi-l descriu pe scurt după cum urmează:

Șirul festivităților s'a început cu serviciul divin, celebrat în catedrala gr.-catolică română, de către domnul canonic Dr. Augustin *Lauran*, asistat de canonicul M. *Nyes*, de preotul S. *Ciceronescu* și secretariul consistorial Dr. *Cornel Bulcu*. Lume multă românească a participat la acest serviciu divin, în frunte cu P. S. Sa episcopul *Radu* și cu P. C. Sa vicariul episcopesc V. *Mangra*.

Domnul canonic *Lauran* a rostit și o predică frumoasă, scoțând la ivelă meritele și virtuțile jubilarului *Vulcan*.

Publicul se întrunește apoi în sala mare de la hotelul „*Pomul verde*“. Jubilarul e invitat prin o deputațiune să vină la ședința festivă, aranjată sub firma despărțământului orădan al „*Asociațiunii*“. Când își face intrarea în sală e viu aclamat.

Domnul *Nicolae Zigre* deschide acum ședința prin o vorbire frumoasă, în care arată importanța zilei, și făcând comunicare despre delegațiunile venite pentru a asista la festivitățile aranjate, dă cuvântul dlui Dr. *Cornel Bulcu*, care își cetește vorbirea festivă, despre activitatea lui *Iosif Vulcan*.

Jubilantul mulțamește. Urmază apoi pe rând felicitările următorilor:

Dr. *At. M. Marienescu*, în numele „*Academiei Române*“, al cărei membru e jubilarul.
George *Șuta*, în numele „*Asociațiunii*“ și special în numele despărțământului Săt-mărean.

Dr. *Iosif Blaga* în numele „*Societății pentru crearea unui fond de teatru român*“. După terminarea acestui discurs, dl *Nicol. Petra-Petrescu* oferă jubilarului, în numele societății de teatru o frumoasă cunună de lauri, lucrată în argint, și așezată într'un preafrumos etui, însoțită de următoarea dedicațiune:

Lui Iosif Vulcan, Ilustrului nostru Președinte!

Tu ești care ai dat ființă societății încredințate conducerii Tale și a noastre! Tu ești Părintele și prim-păzitorul Thaliei române de dincoace de Carpați!

Cu inimi pline de recunoștință și de admirațiune grăm deci către Tine azi, când Românii serbeză jubileul de ani 40 al rodniciei Tale activități culturale și literare, și Ți urăm Tie, iubit Cap și Spirit conducător al muncii noastre modeste, ani mulți și fericți, din al căror rod să se

finalțe și să se întărească tot mai mult scumpul nostru neam românesc!

La mulți ani Ilustre Președinte!

Brașov, în 23 Maiu v. 1904.

Comitetul societății pentru fond de teatru român. *Virgil Onișiu* vice-president
Dr. *Iosif Blaga* secretariu.

Dr. *Coriolan Pap* salută pe dl *Vulcan* în numele băncii „*Bihoreana*“.

Dr. *Florian Duma*, în numele societății de cântări „*Hilaria*“.

Mihail Popovici, în numele societății „*România Jună*“ de la Viena, și oferă jubilarului o cunună de lauri, lucrată în argint.

Istrate Micescu, în numele tinerimei române din Paris, oferind jubilarului un cadru pictat („*Renașterea României*“) și Dr. *Ioan Giurgiu* un album cu trei-culori, tot din partea tinerimei române de la Paris.

Constatin Lucaciu presidentul „*Junimeii*“ salută pe jubilarul în numele Bucovinei. *Octavian Goga*, în numele societății „*Petru Maior*“ al cărei prim president fusese *Iosif Vulcan*, oferind jubilarului, în numele societății, o cunună mare de lauri naturali.

Ghiță Pop în numele tinerimei române din Cluj, oferind jubilarului o cunună frumoasă de lauri, cu funte vinăte.

Victor Fildan, în numele tinerimei române din Oradea-mare, și în urmă

Nicolae Zigre, presidentul festivalului, în numele Românilor din Oradea-mare, oferind jubilarului o cunună de lauri lucrată în argint.

Jubilantul, *Iosif Vulcan*, a răspuns la vorbirea fie-cărui dintr'oratorii înșirați, emoționat, și cu lacrimi de bucurie în ochi.

La orele 2 dl *Nic. Zigre* declară festivalul încheiat, și lumea trece în sala de banchet.

Sub decursul banchetului s'au cetit telegramele numeroase de felicitare și s'au rostit toast.

Sera a fost concert, bine succes, ear' astăzi, Vineri, domnul și doamna *Vulcan* au dat masă mare, delegaților, oșpeților și comitetului aranjator. Rap.

Conferențele învățătorești.

Cercul Dej.

(Urmare.)

Intrându-se în ordinea de zi, prezintă hârtia Preaenerabilului Consistoriu dto 11 April a. c. nr. 3819 școl., prin care dl *Eli-seu Dan*, paroch în Borgo-Suseni este numit comisariu consistorial suplent pentru conducerea conferenței din acest cerc, fiind comisariul consistorial, dl *Grigorie Pletoz*, împedecat prin oficiul seu de la conducerea conferenței.

Se constituie biroul prin aclamarea a doi notari în persoanele membrilor: *Ioan Cotuțiu* și *Augustin Hermann* și a doi membri verificatori: *Simion Pahone* și *George Prigónă*.

Se constată că sunt prezenți din protopresbiteratul Bistriței 13 învățatori, ear' din al Dejului 7, în total prezenți 20 învățatori,

absenți din protopresbiteratul Bistriței 3 învățatori, ear' din protopresbiteratul Dejului 9, în total deci absenți 12 învățatori.

Se prezintă programul desbaterilor pentru actuala conferență, și se ia spre știință.

Domnul comisariu propune a se trimite Escelenței Sale Înaltpreasfințitului domn Archiepiscop și Metropolit *Ioan Metianu* depeșă omagială. Propunerea se primește într'vii aclamări la adresa Escelenței Sale și cu compunerea depeșei se însărcinează biroul.

Biroul formulează depeșă astfel:

„Învățătorii din cercul Dej și Bistrița întruniți în conferență depun omagii lor de venerațiune, supunere și alipire la treptele tronului Escelenței Tale, implorând în la tatăl cereș zile îndelungate arhieriei lui iubite spre binele și fericirea bisericeii și nămului nostru“.

Prezintă elaborate scripturistice: *Ioan Cotuțiu*, *Augustin Hermann* și *Eugen Tănăsă* asupra temei „*Rolul familiei în educațiune și scăderile acesteia în familiile țeranilor nostri*“, *Simion Pahone* și *Alexandru Hermann* asupra temei „*Importanța cântării în școala poporală cu deosebită considerare la poporul nostru*“.

Învățătorii *Simion Pahone* și *Alexandru Hermann* cetesc disertațiunile lor referitoare la tema dată de Preaenerabilul Consistoriu: „*Importanța cântării în școala poporală cu deosebită considerare la poporul nostru*“.

Disertațiunile sunt ascultate cu atențiune și se predau unei comisii constatătoare din membri: *George Prigónă*, *Grigore Baboi* și *Grigore Șuteu* pentru a le critica și a veni în ședința a IV-a cu raport.

Fiind timpul înaintat ședința se ridică la 1½ ore p. m. anunțându-se proxima ședința pentru orele 3 p. m.

Ședința a II-a la 23 April (6 Maiu) d. a. la 3 ore.

Învățătorii *Augustin Hermann*, *Eugen Tănăsă* și *Ioan Cotuțiu* își cetesc disertațiunile privitoare la a doua temă dată de Preaenerabilul Consistoriu: „*Rolul familiei în educațiune și scăderile acesteia în familiile țeranilor nostri*“.

Disertațiunile ascultate cu încordată atențiune se predau unei comisii constatătoare din membri: *Simion Pahone*, *Leontina Beșă* și *Alexandru Hermann*, pentru a le critica și a veni în ședința a V-a cu raport. Neîntrând alte disertațiuni și nefiind prezenți elevii pentru ținerea lecțiunilor practice, ședința se ridică la 5½ ore p. m. anunțându-se ședința proxima pe ziua următoare la 9 ore a. m.

Ședința a III-a la 24 April (7 Maiu) 1904. (9 ore a. m.)

Fiind prezenți elevii de la școala confesională din loc, se pune la ordinea zilei ținerea lecțiunilor practice.

Dșora *Leontina Beșă*, învățătoare în Borgo-Bistrița, predă lecțiunea practică din religiune „*Metropolitul Sava Brancovici*“, elevilor din anul al 6-lea de școlă.

După terminarea lecțiunei practice dimițându-se elevii, urmează discuțiunea liberă

la care iau parte învățătorii: *Ioan Cotuțiu*, *Grigore Baboi*, *Ioan Griga* și comisariul consistorial, apreciind toți pe lângă unele mici observări în mod favorabil acéști lecțiune.

În urma discuțiunei conferența enunță că lecțiunea practică a fost luerată cu mult zel și cu multă cunoștință de cauză și astfel din punct de vedere al metodului se declară de corespunzătoare, ear' din punct de vedere al predării de succésă.

Ioan Janca, învățătoriu în Borgo-Bistrița, predă elevilor din anul prim de școlă povestea cu conținut moral: „*Copila ascultătoare*“.

Dimițându-se elevii urmează discuțiunea liberă asupra acestei lecțiuni, la care i-au parte: *Ioan Cotuțiu*, *Eugen Tănăsă* și *Simion Pahone*.

Ca rezultat al discuțiunii conferența enunță, că prelegerea practică, în urma declarațiunii date de prelegătoriu, că dînsul a mai predat acéști istoriôră elevilor sei, și că prin urmare a voit numai să arete în general modul cum trebuie să se predea o istoriôră morală, se consideră din punct de vedere al metodului de corespunzătoare, ear' din punct de vedere al predării de succésă.

Ioan Griga, învățătoriu în Cușma, ține prelegere practică din limba română cu desp. al IV-lea. Tractarea poeziei: „*Judecățile sunt păgubitoare*“ (piesa 4 pag. 43 Carte de cetire a II-a de Popescu — Dr. Șpan) cu privire la cetit și conținut.

La discuțiunea liberă i au parte dna *Maria Bozga*, *Ioan Cotuțiu*, *George Prigónă*, *Leon Ursace* și comisariul consistorial.

Conferența declară prelegerea practică ținută de învățătoriu *Ioan Griga* din punct de vedere al metodului de corespunzătoare, ear' din punct de vedere al predării de succésă.

Învățătoriu *Teodor Coroian* predă elevilor din desp. al II-lea prelegerea practică din comput: „*Numerii de la 10—100 înzeci-mași. Adițiunea și substrațiunea*“.

La discuțiunea liberă au luat parte *Ioan Cotuțiu*, *George Prigónă*, *Simion Pahone* și comisariul consistorial.

Prelegerea practică din punct de vedere al modului de predare se declară de succésă.

Fiind timpul înaintat ședința se ridică la 1 oră p. m. anunțându-se ședința a IV-a la orele 3 p. m.

Ședința a IV-a la 24 April (7 Maiu) 1904 (3 ore p. m.)

Comisariul consistorial prezintă cereșile pentru concediu ale învățătorilor.

a) *Alexandru Ghergel*, din cauză de morb;

b) *Ioan Cotuțiu* din Diug, din cauză de morb;

c) *Vasile Tira*, din cauză de morb grav în familie;

d) *Ioan Vlascu*, din cauza neprimirii diurnelor, toate pe întrégă durata conferenței.

Concediul cerut de învățătoriu *Alexandru Ghergel* se acordă, celelalte cereri însă nu pot fi luate în considerare din motiv că nu sunt instruate cu documentele necesare.

FOIȘORĂ

„Frunze de laur.“

Poesii inedite de Zaharie Boin.

(Urmare.)

Statua lui Mihai.

Preste Dunărea bătrână curge crunta bătaie,
Căci creștinii vor să nfrângă osmănescă sumeție;
Și cu-al mezinopții vultur s'a intrunit cel românesc,
Care 'n pliscu-și poartă crucea, steagul Domnului curesc.

Vuietul se răspândește, se outremură pământul,
Gróză e ce-ți vede ochiul, gróză chiar ce-aduce vântul;
Și la scaunul domniei, unde stă Mihai armat,
Se arată o minune, căci Mihai s'a deșteptat.

„Cine-mi strică somnul vecinic?“ și de lata sabie bate,
„Este sfânt imperiul morții și-a lui plaiuri necălcate!“
Dar' curând se imblânzește, și căutând în jarul său,
Fruntea lui se insenină, în tempeste-un curecubeu.

Giur în giurul seu privește o cetate strălucită,
Turle falnice, mari palaturi și mulțimea înmilită;
Drept în fața lui se nălță sus al muselor palat,
Ear' în dreapta sa și 'n stânga două tunuri s'au postat.

Căci palatul România far și-l puse de lumină,
Ca în veci să-și vadă calea, Creatorul ce-i destină;
Tunurile sunt trofee, care ôstea le-a luat
Și drept pargă prețioasă lui Mihai le-a închinat.

Și privind în fericire preste-a sa iubită ginte,
Și nălțând nervoșă dreptă ce comandă: „Înainte!“
Zise: „De-acum dorm în pace, dorul meu se împlini,
Căci Românul ce perduse: cartea, arma regăsi!“

Stindardul.

Să-ți fie drag, Române, pe cât vei fi 'n viață,
Stindardul țerii tale cu cele trei culori!
Să vezi ziua la sôre încântătoare-i față
Și năptea printră stele, pe norii călători.
Ca 'n sfinte table-a legii în sufletu-ți să 'l scrii,
Să 'l lași de moștenire pe veci din fii în fii!

De vântul credinței d'asupra e 'n umbrire
Precum umbrește ceriul al tău pământ iubit;
Ca ceriul țerii tale să fie-a ta simțire:
Profundă, dulce, clară, un ceriu însuflețit.
În zile bune-rele Român adevărat
Păstrează 'n fața sorții credința de bărbat!

În mijloc este galbin stindardul la colóre,
Ca aurul ce-a ta țără ascunde 'n sinul său;
Ca spicul cel puternic ce 'l naște-a ta sudóre,
Când ceriul răsplătește cu daruri brațul tău.

La preț egal cu aurul, ca dragul spic de plin
Să fie 'naltul suflet ce porți într'al tău sin!

Jos roșu ca și focul stindardul străluceste,
Căci roșie fu câmpia de-atâtea mari de ori,
Când nobilul tău sânge a curs eroicește
Să-ți apere moșia de trufași răpitori.
Fi gata totdeauna de-a pune-acest scump dar
Ca jertfa mântuirii pe-al patriei altar!

Da, vânt-galbin-roșu stindardul falfăește,
Colori mai prețioși nu așii pe pământ.
Române, al tău suflet în el se zugrăvește:
Bland, nobil totdeauna, de rele neînfrânt.
Virtutea — 'ți zice stegul — să fie Gloria ta,
Frumoasă Românie, și 'n veci vei perdura!

(Va urma.)

Vorbe înțelepte.

Capul să-ți fie rece, dar' inima să-ți fie totdeauna caldă.

Nu în oțet, ci în miere se înecă cele mai multe muște.

Mai bine caractere multe și cultură puțină, de cât cultură multă și caractere puțină.

Grigorie Șuteu, învățătorii în Birla, predă lecțiunea practică din limba magiară: „Descrierea cârpii“.

Nefind elevii prezenți, această lecțiune se predă în liniamente generale învățătorilor. După discuțiunea liberă la care i-au participat Maria Bozga, Augustin Hermann, George Prigónă, Ioan Griga și comisariul consistorial, conferința constată că prelegerea practică, ținută în liniamente generale din punct de vedere formal metodic este corespunzătoare, din punct de vedere al predării este succedă.

În legătură cu această conferință recomandă învățătorilor din acest cerc conferințiar introducerea metodelui Schullerus-Popoviciu pentru învățarea limbii magiare.

Leon Ursace, învățătorii în Borgo-Rus, predă prelegerea practică din istoria patriei: „Regele Matia“.

Nefind elevii prezenți tema o predă în abstract.

După discuțiunea liberă la care iau parte Ioan Cotuțiu, Eugen Tănăsă, Maria Bozga și comisariul consistorial, conferința constată că prelegerea din punct de vedere formal metodic corespunde, ear' din punct de vedere al rezultatului a succed.

Învățătorii Grigorie Băloi predă în liniamente generale lecțiunea practică din istoria naturală: „Mărul“.

La discuția liberă, ce a urmat după această prelegere, au luat parte Ioan Cotuțiu, comisariul consistorial și Maria Bozga.

Urmăz la ordinea zilei raportul primei comisii criticătoare. Raportorul acesteia Grigorie Băloi referă asupra disertațiilor lucrate de învățătorii Simion Pahone și Alexandru Hermann privitoriu la prima temă dată de Preaven. consistoriu: „Importanța cântării în școala poporală cu deosebită considerare la poporul nostru“.

Mai vorbește la obiect Ioan Cotuțiu și comisariul consistorial, în urmă conferința enunță ca conclud:

Disertațiunile se declară de succese și elaboratele în scris se alătură la procesul verbal. Conferința își exprimă dorința, ca Preaven. consis. să se îngrijescă, ca în seminarul nostru din Sibiu elevii secțiunii pedagogice să primescă o astfel de pregătire în cântare, în cât acestia după absolvare să fie în stare a propune cântul în școlile noastre poporale cu deplin succes din toate punctele de vedere.

Cu acestea ședința a IV-a se ridică la 6 ore p. m. anunțându se ședința a V-a pe ziua următoare la 8 ore a. m.

Ședința a V-a la 25 April (8 Maiu) 1904 (8 ore a. m.)

La ordinea zilei raportul comisiei a doua criticătoare. — Raportorul acesteia Simion Pahone referă asupra disertațiilor lucrate de învățătorii Ioan Cotuțiu, Augustin Herman și Eugen Tănăsă, privitoriu la tema a doua dată de Preaven. Consistoriu: „Rolul familiei în educațiune și scăderile acesteia în familiile țăranilor nostri“.

La propunerea comisiei conferința primește de ale sale vederile exprimate în disertațiunea învățătorilor Ioan Cotuțiu cu privire la însemnătatea educațiunii familiare, primește de ale sale și păreri arătate în această disertațiune cu privire la scăderile educațiunii în familiile țăranilor nostri, cum și la mijloacele ce le recomandă pentru delăturarea acestor scăderi.

Disertațiunea învățătorului Ioan Cotuțiu se declară deplin succedă, ear' disertațiunile învățătorilor Augustin Herman și Eugen Tănăsă de succese.

Comisiunea permanentă din protopresbiteratul Bistriței prin raportorul seu Ioan Cotuțiu referă asupra mersului învățământului și asupra trebuințelor ce au școlile din acest tract protopresbiteral.

Raportul se ia la cunoștință și fiind prezentat în scris se alătură la procesul verbal.

În legătură cu acest raport conferința și exprimă dorința, ca Preaven. consistoriu să binevoiescă a ameliora sörtea învățătorilor de la școlile noastre confesionale prin înbunătățirea și regulata primire a salariului învățătoresc, ear' pentru-ca învățătorimea noastră să potă participa regulat la conferințele învățătoresci și pentru a se pută prezenta în aceste corporațiuni în mod convenabil, Preaven. Consistoriu să binevoiescă a urca diurnul de zi de la 3 cor. la 5 corone. (Va urma).

Programa

esamenelor publice de la școala civilă de fete a „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“ din Sibiu, la finea anului școlar 1903/1904.

Mercuri în 22 Iunie.

a) înainte de amiază: de la 8—11 ore Religiunea cu elevele din toate clasele civile; de la 11—12 ore Limba franceză, clasa II—IV.

b) după amiază: de la 3—6 ore clasa I civilă, din studiile: Limba română, Geografia, Istoria naturală și Limba magiară.

Joi în 23 Iunie.

a) înainte de amiază: de la 8—12 ore clasa III civilă, din studiile: Limba română, Istoria și Geografia, Limba magiară și Chemia;

b) după amiază: de la 3—6 ore clasa II civilă, din studiile: Aritmetica, Limba magiară și Limba română.

Vineri în 24 Iunie.

a) înainte de amiază: de la 8—12 ore clasa IV civilă, din studiile: Limba magiară, Istoria patriei, Aritmetica cu Geometria, Limba germană și Limba română.

Sâmbătă în 25 Iunie.

a) înainte de amiază: de la 9—11 ore Esamen privat cu elevele din cursul completar.

Duminică în 26 Iunie.

a) înainte de amiază: de la 10¹/₂—12¹/₂ ore Musica instrumentală și vocală. Declamațiuni. Încheierea solemnă a anului școlar și distribuirea atestatelor.

Lucrurile de mână, de caligrafie și desemn, sunt espuse în decursul esamenelor într-una din salele institutului.

Ôspeții sunt bineveniți.

Direcțiunea.

NOUTĂȚI

Societatea pentru crearea unui fond de teatru român și va ține adunarea sa generală în Brad — centrul Zarandului, la 15/28 August și zilele următoare ale anului curent. Inteligența din Brad s'a constituit în comitet, care se va îngrijă, ca adunarea să reiasă într'un mod demn de poporul Zarandean, cel doritor de lumină și progres. Fruntașii zarandeni au datorința specială să facă tot posibilul pentru prosperarea acestei instituțiuni culturale-naționale, deore-ce la înființarea ei mult a obosit și zarandeanul Dr. Iosif Hodoș, care în calitate de vice-comite al Zarandului și-a câștigat merite perene și pentru înființarea gimnasiunii publice române gr. or. din Brad, unul dintră cele mai prețioase tesauri ale neamului românesc — lumina și viața Zarandului.

Comisariu ministerial pentru esamenele de calificățiune la pedagogie din Aiud și Blaj, a fost numit dl profesor de la gimnasiunul de stat din loc, Dr. Szöcs Géza.

„Unirea“ din Blaj publică în numărul de ieri întreaga vorbire a Escel. Sale, domnului Metropolit Dr. Mihályi, rostită în angheta școlară. O vom reproduce în numărul proxim.

Hirotonire. Vineri a fost hirotonit întru preot pentru parochia din Murș-Cușdju, tractul Reghinului, domnul Mateiu Radu, supranumit Tata-Radu.

Mulțamită publică. La fondul „Masa studenților“ de la gimnasiunul public român gr. or. din Brad au contribuit în Maiu c. următoarele institute de credit și economii: Albina din Sibiu, 400 cor.; Victoria din Arad, 500 cor.; Crișana din Brad 200 cor.; Ardeléna din Orăștie 100; apoi dd. Dr. Aurel Vlad, deputat dietal, 100 cor.; Dr. Iustin Pop, adv. în Deva, 20 cor.; Dr. I. Pop, adv. în Brad, 20 cor.; R. Coțoiu, comerciant Baidacriș, 5 cor.; dl Petru Vancu, inv. în Magyarád a colectat și administrat de la mai mulți colegi ai sei cu ocaziunea înmormântării fer. Crăciun Ignuța, inv. în Târnava, ca cunună eternă 23 cor. La fondul „elevilor morboși“ a contribuit „Albina“ din Sibiu, 200 cor. Marinimoiș binefacători primescă espresiuene comitului mulțamite! Brad, Iunie 1904. Comisiunea administrativă.

Din Sebeșul-săseșc ni-se scrie următoarele: „Nu numai Brumboiu de la Brașov și D. Frențiu din Orăștie au luat parte la ceremonialul papistășesc din Jola-verde a anului acestuia, ci aici la noi de vre-o câțiva ani protopopul unit Alexandru Dobrescu ia parte la acest fel de ceremonial spunând și o evanghelie românească“.

Din Cojocna primim știrea următoare: În 8 Iunie a. c. curatoratele bisericelor române de ambele confesiuni de aici, sub conducerea preoților și în frățietate adevărată, cum se cuvine să trăescă fiii unei națiuni, s'au întrunit și inspirate de o insuflețire de-sevășită au votat și trimis mulțamită și supunere fișcă la adresa Escelențelor Lor Metropolită Ioan Metianu din Sibiu și Dr. Victor Mihályi de Apșa din Blaj pentru energica apărare făcută școlei și bisericei române.

† Paul Milovan, notariu pensionat, proprietariu și membru în comitetul de supraveghiere al „Victoriei“ din Arad, a decedat în mod subit Vineri, 10 Iunie n. la orele 10 din zi în Arad, în etate de 62 ani. A fost înmormântat Duminică, 12 Iunie n. în cimetiriul din Mândruloc.

Din Vaidasig ni-se scrie, că esamenul școlar dat acolo în 21 Maiu v. a fost foarte mulțamitoriu. Învățătorii Pavel Stanciu, care e de 15 ani în aceea comună, și-a dat silință și în acest an școlar s'arete bun progres, ceea-ce i-a succed. Esamenul a fost condus de dl protopresbiter Jovian Murășan, care a celebrat întâiu sfânta liturgie în biserică, cu asistența parohului local Grigorie Pop, și a făcut și ingenunchierea pentru ploie, ear' în urmă a rostit o predică frumoasă poporului, îndemnându-l să țină la biserică și la școala sa. La orele 10 s'a început apoi esamenul, terminându-se la ora unu d. a. După terminarea esamenului dl protopresbiter a ținut vorbire frumoasă copiilor dându-le învățături cum au să se pörte în vacanțe.

Hymen. Silvia Roman din Mezieș-Beluș, și Ilariu Gonța, din Simon-Bran, logodiți.

Dorințele evreilor. Luni și-au ținut în Budapesta prezidenți districtuali ai comunităților religioase israelite adunarea anuală ordinară. Cu ocaziunea această s'au prezentat și la ministrul-prezident și la ministrul de culte, de la cari, cu provocare la art. de lege XX. din 1848 au cerut și pe sēma lor autonomie și că principiul de egalitate și reciprocitate intră religiuni, enunțat în art. de lege XX. din 1848, să fie aplicat și cu privire la religiunea mosaică; înainte de toate deci: să fie și legea mosaică reprezentată în casa magnaților, în rând cu celelalte religiuni recepte. Apoi, cu provocare la pretensiunile protestanților, au cerut, ca statul să contribuie cu ajutoriu la micșorarea dării de cult a comunităților religioase israelite; să supörte cel puțin în parte cheltuielile administrațiionale ale grămii confesional evreiesc; să dea rabinilor cunecuenal; să dea subvenție fondului de pensiuene a rabinilor, și să îngrijescă însuși statul de catechisarea elevilor israeliți de la școlile de stat.

Doi morți și... mulți răniți. Poporul din Ireg (comitatul Sirmiu) s'a revoltat Joi din cauza comasării și a dat năvală asupra primăriei, ear' pe gendarmi i-a sburătorit cu bolovani. Gendarmii au pusecat în mulțime. Doi țărani au fost împușcați, ear' alți mulți au fost răniți grav. — Atăta raportă zărele din capitală. Serman popor!...

Pentru invaliții din fostul cerc al Mercurii. Foia oficială a comitatului Sibiu publică sub nr. 2281 ex. 1904 pretorial concurs la cinci locuri subvenționate din fundațiunea pentru ajutorarea soldaților invaliți originari din fostul cerc al Mercurii. Fiecare loc e subvenționat cu câte 100 corone. Petițiunile sunt a se trimite protopretorului din Mercurea până în 20 Iunie st. n.

Din statistica emigrărilor. „Statistikai Havi Közlemények“ raportăza în fascicoul pe April, că în luna această s'au dat 8221 paspörte pentru emigrare în străinătate (cu 3974 mai puține de cât în April 1903). De la 1 Ianuarie până în 30 April s'au dat cu 12,300 mai puține de cât în același timp în anul trecut. Cei cari au emigrat în April au avut 684 însoțitori. Cele mai multe paspörte s'au dat pentru locuitori din comitatul Treiscaune (675), apoi din Zemplén (594), Brașov (580), Șarog (446), Ung (427), Târnava-mare (400), ear' intră orașele municipale mai multe s'au dat pentru locuitori din Budapesta (225), apoi Panciova (45), Cașovia (43) și Neoplanta (27). Pentru America au scos paspor 3793, pentru România 2860, ear' pentru Europa în general 2195. În citrele acestea nu sunt cuprinse și emigrările din Croația și Slavonia, în număr de 2815.

Mulțamită. La toți aceia cari au binevoit a contribui, pentru-ca fiul meu Ascaniu să-i se facă posibilă cercetarea băilor la Oena le adu pe această cale cea mai adânc simțită mulțamită. Maria Dr. Crișan.

Țigani ucigași. Economul sērb Gajan Sava în una din seriile trecute mergea de la gara din Checea-croată a casă spre comuna Clarii. Pe drum l'a atacat o caravană de țigani lăieși și l'au ucis, luându-i bănișorii căți bruș îi avea. A doua zi ucigașii au fost prinși și dați în grija tribunalului din Chinda-mare.

Linia de vapor ungară-americană. Intocmirea admirabilă a vapoarelor ce plăcă din Fiume, întreținerea cea bună și prevenirea față de călători pe aceste vapoare se dovedesc mai lămurit prin declarația ce urmăz, dată de emigranții de pe „Ultonia“: „Declarație. Subscriși declarăm prin această, că dl Steward Mr. Green, cum și dl Wilson, oberkelnerul clasei III al vaporului de călători „Ultonia“, și personalul de serviciu pentru clasa III pus sub conducerea dsale, în urma serviciilor făcute nouă în timpul călătoriei și-au câștigat deplina și sincera noastră recunoștință, în toate privințele. Oceanul atlantic, pe vaporul „Ultonia“, în 19 Maiu 1904“. Acesta declarație de recunoștință, provădută cu 200 de subscrieri, a sosit la direcțiunea biroului central de bilete de călătorie.

Din Fiume plăcă în 28 Iunie n. „Slavonia“ la New-York. În prețul de călătorie este cuprinsă și completa întreținere atât în Fiume pe două zile cât și pe corabie pe timpul călătoriei. Deslușiri dă gratuit reprezentantului biroului central de bilete de călătorie, dl Heinrich Aronsohn în Brașov (Brassó), sare primește și prenotări.

Cărți și reviste.

„Stefan cel Mare sau atletul lui Christ după cele mai vechi chrisôve și cele mai noue cercetări istorice“. Sub titlul acesta a apărut în editura „bibliothecă școlară“ (C. Sfetea) în București (strada Lipscați nr. 96) o broșură de 43 pagini 8°, despre viața și activitatea marelui principe moldovean Stefan. Autor al broșurii e G. Becescu-Silvan. Costă 50 bani.

„Cartea de Aur“, volumul prim, a apărut în ediție nouă, și se potă procura de la autorul, Teodor V. Păcășian (Sibiu). Prețul 10 corone. România 12 lei.

„Istoriografi vechi, istoriografi noi“. A apărut și se potă procura de la librăria archidieceșană din Sibiu (Nagyzeben) broșura „Istoriografi vechi, istoriografi noi“, studiu critic în chestia vechi metropolii ortodoxe române, de Teodor V. Păcășian. Prețul 2 corone, plus 20 fileri pentru porto. Cartea e împărțită în următorii capitoli: Dogme istorice. Părintele Bunea ca scriitoriu. Punctul meu de vedere. Argumente vechi. Noua teorie. „Nandoralbensis“. Decretul regelui Vladislav. Mănăstirea voevodului Mihail Viteazul. Vicarii episcopilor latini. Sava Brancovici. „Unirea“. Încheiere.

Posta redacției.

Erdősangorgiu. E destul de rău că e așa cum ne scrii. Dar' în sfârșit nu ne prea privește. Ai noștri să caute să nu fie ca ei.

Nr. 254—1904

[136] 1—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de paroh-primar în parohia de clasa primă Idicel, protopresbiteratul Reghin, în necs cu ordinul consistorial dto 4 Maiu a. c. nr. 4699 Bis, se publică concurs cu termin de 30 zile de la prima publicare în foia „Telegr. Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate în cōla B. pentru întreținerea venitelor preoțești de la stat.

Petiții vor avé a asterne suplicile concursuale, instruite conform legilor în vigōre, oficiului protopresbiteral subscris p. u. Szász-Régen, avēnd a se prezenta în vre-o Duminică ori sērbătōre în comună, pentru a cânta, respective celebra și a cuvēnta.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. Reghin. Reghin, 11 Maiu, 1904.

În conțelegere cu comitetul parohial.

Galaction Săgan
protopresbiter.

La domnul **Cornelie Nicolescu** în **Kissoda** (Temesmegye) u. p. Szabadfalu se caută spre cumpărare mai jos semnatele foi române, cum și altele cari nu sunt semnate aici, și se plătesc destul de bine.

1. „Telegraful Român“, anul 1853: nr. 1, 2, 3, 5, 7, 8, 9, 10, 13, 14, 15, 16, 18, 19, 20, 21, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 57, 73, 74, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 85, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 96, 97, 99, 100, 101, 102.

anul 1854: nr. 3, 8, 9, 10, 12, 27, 40, 70, 78, 90.

1855: 28, 39, 42, 45.
1856: 3, 28, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 51, 52, 58, 60, 66, 67, 74, 75, 77, 88, 90, 91, 102.

1857: 6, 9, 14, 34, 35, 41, 62, 65, 70, 72, 76, 77, 87, 88.

1858: 2, 4, 7, 11, 12, 25, 38, 39.

1859: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 23, 24, 36, 41, 46.

1860: 21 până la 52.

1861: 1—7, 9, 15, 17—25, 27, 30, 31, 33—37, 39, 40, 45.

1862: 66, 68, 72, 90, 92, 97.

1863: 23, 24.

1864: 36, 50, 70, 71, 73.

1865: 1—19, 21—25, 37—33, 35, 36, 38, 39, 41, 44—50, 52—68, 70—90, 92, 93, 94, 96, 98.

1866: 1—32, 34, 35, 38—58, 60—70, 72—76, 78—97, 99, 101—finea anului.

1867: 46, 52, 54—60, 62—66, 72—80, 82—89, 91—101, 103, 104.

1868: 1—51, 58, 59, 60, 65, 84, 99, 100—106.

1869: 1—80, 87, 88.

1870: 30, 57, 97.

1871: 10, 12, 19, 20, 36, 39, 40, 42, 62, 85.

1873: 4.

1877: 1, 38, 52, 53.

1878: 26, 66, 67, 69, 75, 138, 139.

1879: 29, 151 — plătesc fie-care număr cu 20 fileri.

De aici încolo plătesc de număr 10 fil.

anul 1880: nr. 8, 9, 21, 23, 25, 61, 110, 141.

1881: 5, 82, 85, 120, 121, 125, 136.

1882: 2, 6, 7, 85, 95.

1883: 69, 70, 120.

1884: 92.

1886: 48, 136.

1887: 62, 74.

1889: 27, 59, 97, 107.

1893: 138.

1894: 8.

1898: 118.

1899: 3, 28, 32, 100.

2. „Albina“, Viena-Budapesta, anul 1866: 22, 30, 38, 84.

1867: 1, 6, 17, 19, 21, 22, 79, 84.

1868: 1, 6, 17, 19, 21, 22, 79, 84.

1869: 50, 58, 68.

1870: 1—3, 14, 29, 30, 33, 35, 52, 54, 59, 64, 65, 69, 73, 76, 84, 88, 91, 92, 97, 109, 113.

1871: 7, 38, 59, 78.

1873: 89, 93, 94, 101.

1874: 6, 18, 29, 42, 46, 71, 76, 85, 87, 91, 92, 93.

1875: 1, 2, 24, 30, 48.

1876: 1, 3, 34, 53, 80, 95, 113, 116, 117.

3. „Calicul“, Sibiu, anul: 1886: 6, 7, 9, 10, 11, 12.

1887: 1—7, 12.

1889: 12.

1890: 9, 11, 12.

1891: 10, 11.

1892: 10.

1893: 6.

1894: 1, 4—10.

1895: 1, 7—12.

4. „Cocoșul Roșu“, Brașov, anii 1875, 1876, 1877, 1878, 1881.

5. „Observatorul“, G. Barițiu, anul: 1880: 60, 64.

1881: 68, 91.

1882: 42.

1884: 1, 3, 69, 71, 74, 75, 83, 93, 94, 95—104.

1885: 6, 27, 32—52.

6. „Expatriatul“, Brașov, anul 1849 nr. 1—16.

[76] 3—3

8 zile de probă!

Cu preț uimitor de efin, cu numai fl. 3-05 se poate căpăta o garnitură admirabilă constând din următoarele patru prețioase juvele:

Important pentru fie-cine!

Important pentru fie-cine!

- 1 orologiu de busunar anker remontoar de nickel, (sistem „Roskopf-Patent“), cu capace frumos gravate, precis regulat, garanție pe 3 ani, și cutie.
- 1 lanț panterat de goldin sau nichel, cu acățator, sistem parisiian.
- 1 ac de cravată de goldin cu briliant.
- 1 păreche bumbi de manșete aurii, marca „Garanție“.
- 1 garnitură bumbi de cămașă și guler de goldin, 15 buc.
- 2 inele de goldin cu pietri elegante.
- 1 oglindută în cutie.

Aceste 14 prețioase și admirabile obiecte împreună cu orologiul anker-remont. expedieză pentru fl. 3-05 pe lângă ramburs ori trimițându-se banii înainte, firma:

BRÜDER HURVITZ

casă de export
Krakau, Stradom 17 (Oest.)

Ce nu convine se primește înapoi în 8 zile, car' banii se returnează cumpărătorului, așa că e echis ori-ce risc. Cataloge ilustrate despre div. mărfuri gratis și franco. — Se primesc vințatori și agenți. —

Aceeași garnitură cu un orologiu goldin de Geneva care și păstrează colora auriu neschimbată, costă numai fl. 4-75. [61] 12—16

La Librăria Tipografiei

Archidieceșane se află de vânzare:

Ziariul unui Pierde-Vară, de George

Coșbuc „ 2—

lisus Christos cu cuvintele sfintei

scripturi, de Dr. Petru Barbu „ 2-50

trimise cu posta pentru fiecare exemplar 10

bani mai mult.

Cuvinte adevărate, de N. Iorga C. 2-50

Drumuri și orașe din România, de N. Iorga „ 2-50

Geniu Pustiu, roman original inedit, de Mihail Eminescu „ 2—

Urmasii Romei, romane și schițe, de George Cair „ 3—

Eu rid, tu rizi, el ride, de G. Banetti „ 2—

Povești populare, de Alex. Florini „ 2-50

Calătoriile lui Enache Cocoloș, de Th. D. Speranța „ 2—

Armîna (românca), roman social din epoca renașterii poporului român de la Pind, de P. Vulcan „ 2—

Istoria lui Stefan-cel-mare, povestită poporului românesc, de N. Iorga, ediția populară „ -75

ediție de lux „ 2-50

Povestiri, de Mihail Sadoveanu „ 1-50

Intră Capșa și Palat, impresiile unui trecător, de D. R. Rosetti „ 2—

plus 20 fil. porto postal.

Mare surprindere!

Nici când nu se mai da ocasiunea acesta!

500 bucăți pentru fl. 1-95

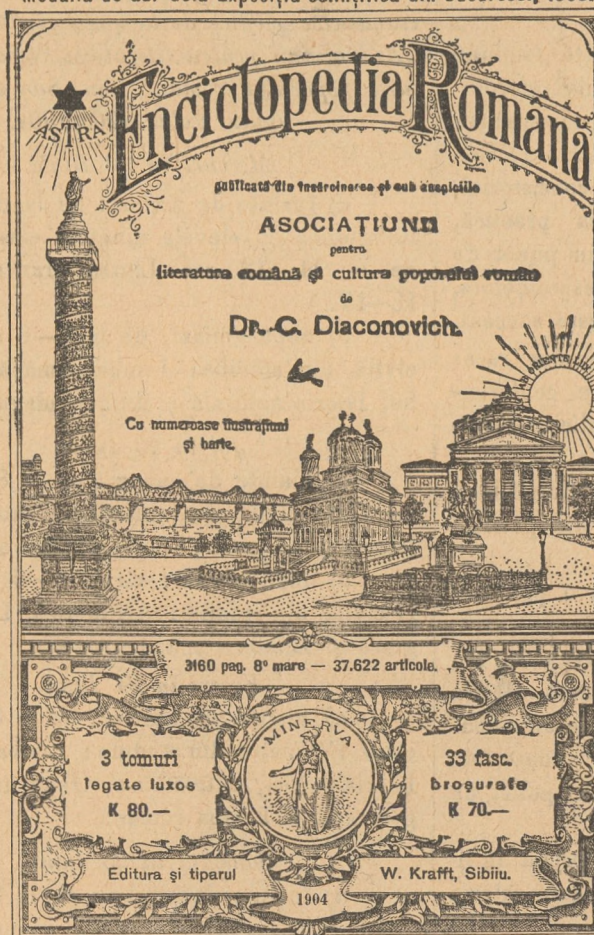
Un admirabil orologiu de precisiune aurit, cu mers regulat, 3 ani garanție și lanț potrivit, 1 cravată modernă de mătășă pentru domni, 3 batiste fine, 1 inel frumos cu imitație de piatră scumpă, 1 admirabil portmoneu de piele, 1 oglindă de buzunar, 1 părechie de bumbi pentru manșete, 3 bumbi de piept 3/4, aur-dubl. cu mecanism patent, recunite de scris (nichel, prima), un dragălaș album cu chipuri (conține 36 chipuri cele mai frumoase din lume, 1 broș elegant pentru dame (noutate parisiiană), 1 păr. de butoni de simli-briliant, foarte înșelători, 3 obiecte de haz (potrivite pentru tineri și bătrani), 20 obiecte importante de corespondență și alte 400 diferite obiecte, de lipsă în casă. Tote împreună cu orologiul, care singur e vrednic banii, costă numai fl. 1-95. Se pot procura pe lângă ramburs sau trimițându-se banii înainte de la

Wiener Central-Versandthaus
P. Lust, Krakau, nr. 120.

NB. Pentru obiectele neconveniente se retrimit banii.

[127] 1-5

Medalia de aur dela Expoziția științifică din București, 1903.

Se comandă la
Biroul „Asociațiunii“
Sibiu, strada morii nr. 8.

Cruce sau stea dublă electro-magnetică

Patent

nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta!

Nu e mijloc secret

vindecă și înviorază

pe lângă garanție.

Deosebită atențiune e a se

da împrejurării, că acest

aparat vindecă bole

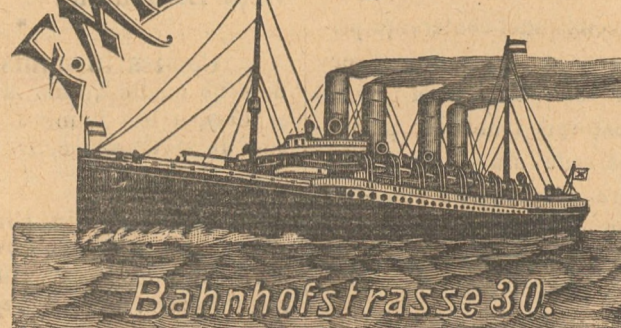
vechi de 20 ani.

Aparatul acesta vindecă și folosește contra durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, înviorare de ureche, bătăie de inimă, sgârciuri de inimă, asma, auzul greu, sgârciuri de stomac, lipsa poftei de mâncare, răceală la mâni și picioare, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influență, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor altor bole cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. — In cancelaria mea se află atestate incurse din toate părțile lumii cari prețuesc cu mulțămire invențiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestate. Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimit banii. — Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta“ deore-ce „Ciasul-Volta atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost oficios oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut, apreciat și cercetat. Deja ieftinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă în deosebi

Prețul aparatului mare e cor. 6.— Prețul aparatului mic e cor. 4.—
folosibil la morburii cari nu sunt mai vechi folosibil la copii și femei de constituție foarte slabă.
[2] 82 de 15 ani.

Espedite din centru și locul de vânzare pentru țără și strălănătate e:
MÜLLER ALBERT, Budapesta, V., strada Vadász 42/V
colțul strada Kálmán.

F. Missler Bremen

Bahnhofstrasse 30.

Vaporele „Kaiser“:

Kaiser Wilhelm II, 215 metri lung,
Kronprinz Wilhelm, 202 metri lung,
Kaiser Wilhelm der Grosse, 198 metri lung,
Kaiserin Maria Teresia, 166 metri lung,
merg în 6—7 zile de la Brema la New-York.
Plecarea Marția.

Vapórele acestea „Kaiser“ plăcă numai din Brema. Cine voește deci să călătoriască cu vapor „Kaiser“ (imperial) poate călători liber, fără piedeci; nimeni nu-l poate oprî. Fie-care călător trebuie să fie hotărît deja de-acasă încărău voește să călătoriască, și să nu se lase a fi abătut ori înșelat de nimeni. Fie-căruia îi stă în voie liberă a călători cu banii sei unde voește. Trebuie însă să se îngrijiască la timp de loc pe vapor și pentru siguranță să trimită la adresa mea 20 cor., ca arvună. Călătoria de la Brema la America costă: pe vapor „Kaiser“

140 cor., pe vapor de postă 95 cor.

F. MISSLER, BREMEN, Bahnhofstrasse 30
casă de bancă și întreprindere de comunicațiune.

(63) 28—31

Fabrica de mașini și motore ces. reg. priv. Brauner & Klasek's Nachfolger

ING. EMIL PLEWA, VIENA.

Representanță generală și deposit:

B. Dénes, Budapesta,
VI., Váci-körút 61.

MOTORE 2—20 HP de vapor,
gas, benzin, petrolin.

Locomobile de petrolin 2—25 HP.

Instalații pentru estragerea gasului 2—3

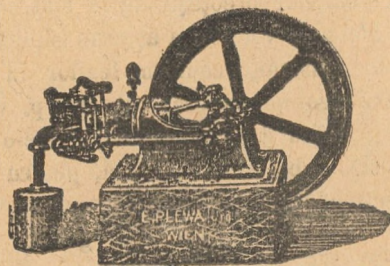
fil. spese de exploatare pentru fiecare HP și oră.

Stilul cel mai modern. — Cea mai bună și mai efină

putere de exploatare. — Cel mai efin isvor de cumpărare. — Plătiri favorabile.

Preț-curent gratis și franco. — Reprezentanți solizi

din provincie se acceptază. [9] 15—20

Redactor responsabil Teodor V. Păușan.

Editura și tipariul Tipografiei archidieceșane.